

4

Col·lecció poesia de paper

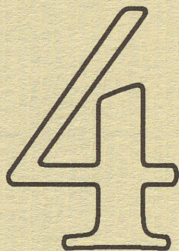
Lluís Alpera

61140483E 809.945
ALP

**La taula dels poetes de
l'Illa coronada**

Lluís Alpera

Col.lecció poesia de paper

Palma 1990

© de l'edició: Caixa de Balears "Sa Nostra" i Universitat de les Illes Balears

© del text: Lluís Alpera

Edició: Universitat de les Illes Balears

Servei de Publicacions.

Campus de la UIB.

Cas Jai. Cra. de Valldemossa, km 7.5.

07071 Palma.

Disseny de la col·lecció: Jaume Falconer

Dibuixos: Luis Torroba

Impressió: IMPRESRAPIT. Barón Santa María del Sepulcro, 7. 07012 Palma.

DL: PM 1288-90

LLUÍS ALPERA

Poeta, crític i professor de filologia catalana de la Universitat d'Alacant, va néixer a la ciutat de València l'any 1938. Infatigable animador cultural durant els anys 60, marxa llavors als Estats Units on dóna classes a les universitats d'Emory (Atlanta) i Washington (St. Louis). Precisament és en aquell país on va publicar en edició bilingüe l'*Antologia de la poesia realista al País Valencià*, cosa que el va convertir en un dels capdavaners del moviment realista dels anys 60. Instal·lat a Alacant a començaments del 70, publica diversos llibres de poesia que acabaran aplegats en el volum conjunt *Dades de la història civil d'un valencià (poesia 1958-1978)* (Editorial Tres i Quatre). El 1985 dóna a conèixer el llibre que ha representat una nova i fecunda etapa creativa: *Surant enmig del naufragi final contemple el voluptuós incendi de totes i cadascuna del núbil hibiscus* (edicions El Mall), al qual va seguir un any més tard *Tempesta d'argent* (Els llibres de l'Escorpí) que va obtenir el premi de la Crítica del País Valencià.

Alpera torna a ser notícia amb l'edició d'un nou poemari *Els dons del pleniluni* (Edicions Proa, 1990) amb què tanca tot un cicle creatiu. Al mateix temps ha reunit part de la seua tasca crítica en revistes especialitzades i en tribunes periodístiques —*Serra d'Or*, *El Temps*, *L'Espill*, *Avui*— en el llibre *Sobre poetes valencians i altres escrits* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat/Inst. "Juan Gil Albert") on, juntament amb uns interessants estudis sobre l'obra de V. A. Estellés, trobem una reivindicació d'altres escriptors alacantins contemporanis tals com Joan Valls, Enric Valor, Isabel Clara Simó, E. Rodríguez-Bernabeu, C. Sánchez-Cutillas o J. Pérez Montaner. A ciutat de Mallorca, el prof. Alpera ja ens havia publicat un interessant estudi i antologia: *Poesia i Societat a l'Edat Mitjana* (ed. Moll, 1973).

L

LETRES OBERTES A AUSIÀS MARCH

I

Què em diries tu, sorrut Ausiàs March,
si et conte que em vaig portar a Amèrica,
des de la meua petita Itaca, sota el braç,
els teus versos, i els vam començar
a desempolsar de nou, un per un, a les classes,
contra aquests colors de fulla furiosíssims,
contra aquest autumne poderós que em bufeteja
amb els seus rojos, amb els seus grocs,
i amb un pietós i lànguid capvespre.
Tu que vas saber tastar de les dones el just
per a parlar-ne sols el que tenen de veta blava
o de llir entre cards; mentre el teu sexe
anava escrivint la veritat de la teua vida.
Ara, amb una sang de vint i tants anys
i amb ganes de festejar la victòria de la carn,
anem interpretant les meravelloses mentides
i les teues ramalades davant la sorpresa dels enagos.

Saint Louis, 1968

II

Avui que el sol, d'hivern
es trenca en cantelluts trossos
contra aquest engolidor Mediterrani
i que els carrancs de la llum s'enfilen
per les cames de dues tendres neerlandeses,
jo, gairebé sol en aquesta Albufereta,

òbric la clau dels pulmons
 i llance el teu nom a les gavines sense nord
 d'aquest esplèndid matí de febrer: "Ausiaaaa...!"
 I la mar comença a bullir
 com la cassola en forn, cercant a les palpentos
 totes les campanes dels teus versos,
 enfonsades i baldades, ja per sempre, per la fam del monstre.
 Ai poeta! I com paguem aquest alt preu
 de no poder trobar-nos al mateix pinyó
 de la roda del temps!
 Jo que t'hagués parlat de cuixes
 com brases incendiant les platges,
 de pits de cirera tremolant sota llençols
 de lluna al pal de la nit,
 de les teves caceres de passions de mil forats
 de la nostra terra dessagnant-se!
 Però tu, senyor feudal amb problema de consciència,
 just al cim de la història del poble
 decidires d'anar-te'n tu, Ausiàs March, cavaller lletrat.
 Potser algun dia eixiràs d'enmig de la mar,
 com un Tritó, escumejant versos,
 llum i els teus empouats silencis,
 i de nou un vailet, tremolant-se, et lliurarà la flor.

Alacant, 1971

De Dades de la Història Civil d'un valencià

(Poesia 1958-1978)

P OEMA A ISABEL

La nit, com un plom calent,
ha caigut sobre mi, escaldant-me
allò que tu feies rebotar de vida
contra les parets d'aquesta presó.
Isabel: el teu nom es multiplica
en mil llengües fresques i sucoses
com maduixes salvatges mecanografiades
en una llarga veta d'amor.
Oh Déu que m'armares cavaller de passió
i que m'atorgares els tentacles del polp
per tal de colpejar, furiosament secs
l'engolidora ferida de la carn.
Com una pilota de goma, Isabel,
torne a rebotar contra la nit
que em nega de valent la teua presència.
I en obrir la finestra, una ramalada de sentors
a pit de clavells de fadrines en zel
tempta la duresa de les meues cames,
semblant-me que la vida es dessagna tota
per l'explosió d'una magrana,
vestida de suïcidi.

*De Dades de la història civil d'un valencià
(Poesia 1958-1978)*

972
DE LA PIETAT SE'N RIUEN*(poema en homenatge a Pablo Neruda)*

Neruda, ben poca cosa puc oferir-te:
potser una engruna d'aquest sol mediterrani
i algun que altre llimó que et regalime
la gola, el pols i el crit estronxat.
I a penes ho podré fer
des del colze més aspre del país,
amb la vella basarda de sempre,
percaçant -tossut i emfàtic-
l'exòtica ciutat de la llum i la indulgència.
Almenys, ja saps que els poetes no oblidem.
Tampoc la teua terra, esparverada
davant el renill dels cavalls de combat,
ni la meua, inflada de malsons i llàgrimes,
mai no t'alçaran als armaris de paret sense fons.
A la barana del teu crepuscle, Pablo,
va quedar penjades unes suavíssimes
flors de gebre amb taques de lluna roja,
que ens ajuden a repassar la consabuda història
-la teua, la meua-
com un rosari de cruel pietat irreversible.
Però els ulls del torb,
entronitzats damunt les oques de la nit petrificada,
verifiquen sense entranyes la saviesa del poeta:
"També en la meua pàtria,
de la "pietat se'n riuen, i del cor pacient,
i de la solitària melangia dels pobres".

*De Dades de la història civil d'un valencià
(Poesia 1958-1978)*

Espases acaronades de marbre
tallen els fils podrits de l'aranya.
La terra udola encara
salvatges crits de sang.
La fulgida claror d'un dia
de novembre rebota una i mil voltes
contra aquell rostre sempitern.
La mort, a la fi, passa la seua factura
amb un posat d'estultícia llogada.
Carrancs histrions de la nit
acomienzen la mort blava i
lletosa de l'heroi empidolat.
Els mocadors de les bruixes a estall
fan un dring d'estranyes gavines
damunt la nostra mar cansada
pel pes de tan cruel història.
Àngels del crepuscle, amb les ales
tacades de papallones, encenen
els nous i aspres llençols d'esperança.
Deixa ben dreta la teua consciència,
poeta, a la tauleta de la nit
i fuig dels nous torbs emmascarats
que voldran afinar-te la lira de combat
amb ungüents i augustes bromeres.

*De Dades de la història civil d'un valencià
(Poesia 1958-1978)*

L

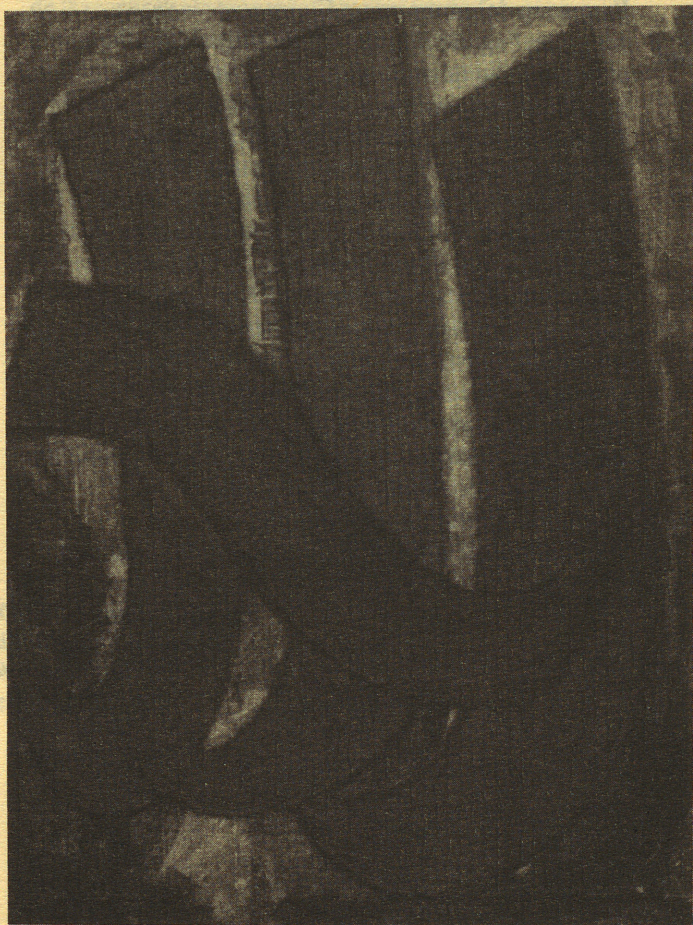
A PELL DEL CLAM

*Per a Ausiàs March, Salvat-Papasseit i
V. Andrés Estellés, poetes de l'amor i del
sexe.*

Em cremaré de nou en un altre amor,
oh amor, i treuré les llances
contra els pigmeus i bruixes que
m'aferren els cabells al fil dels quaranta.
Vull, oh amor, llepar de nou
dures genives i fràgils queixals de donzelles,
vull pujar-me al terrat d'enervants
espatles de fadrines en zel,
torrant al sol de l'estiu la pell,
gloriosament esvarosa i càlida d'amor.

Oh forces legendàries de l'amor!
Trenqueu l'himen de les gerres de la mel
i empastifeu-me de cap a peus
com un nou cavaller armat.
Adreçaré tots els fiblons dels eixams
aliats contra els teus pits de petites prunes
i florirem en un gran camp de coloms
sense límits, enmig d'una batalla
de cuixes assaonades per la rosa
dels vents mariners que enerven,
encara més, la pell del clam.

*De Dades de la història civil d'un valencià
(Poesia 1958-1978)*

L'alegria salada del sol damunt la mar de Mallorca
cruixirà algun dia amb estertors i esguits pel
llarg arrap del nostre amor. Claveu-me aleshores,
amics, en l'agulla més alta de la Catedral, plantant
cara a la badia que va encegar-me al meu primer
vaixell carregat de versos i aiguamarina.
Planteu-me també alguna fulla de ficus del vostre
passeig d'Es Born, i veureu créixer un altíssim
pàmpol de peixos ferits, fugint i amagant-se pels
carrerons de foc i d'història de la vostra Ciutat.
Trepitjant llambordes ben antigues, m'assabente
dels amors de jueus i conversos, mentre endimoniades
gàrgoles còmplices t'acluquen els ulls pels cantons
esvarosos i lluents de l'ahir. Amb el teu carro
de sang esvalotada, sents xisclar els pins entre
cordes i venes renovades pels cullerots més valents,
que estableixen impúdics el pont dels amants.
Entre pròdigues moltes, antics campanars
i estretíssims carrers, confesses totes les flors
d'un dia davant la taula dels poetes de l'Illa coronada.

*De Surant enmig del naufragi final,
contemple el voluptuós incendi de
totes i cadascuna de les flors
del núbil hibiscus (1985)*

Crancs de foc retornen de l'abisme del passat.
Caragols endimoniats passegen la bava luxuriosa
de llurs panxes per cames i dits turmentats
per un altre rigor. ¿Caldrà desprendre's?
una vegada més del nostre arnès i combatre
així millor per la glòria de la carn?
Fermes tossals i esplèndides aquest t'inviten ja
cap a una cursa desenfrenada per la cova de Càncer.
No sigues ara covard, i esclata el xampany de pètals
sobre la collita de mugrons famolencs davant
el superb membre del crepuscle. Deixa de cremar
amb foc lent la grandiloquència que et surt
de l'entreuix, car comença a rebel·lar-se't
com una serp del Bergini fugint de la Piazza Navona.
Retòrica i sexe, al cap i a la fi, augmenten
la destrucció de la vida. Tan sols les flors
del Ronsard constaten el temps, el llampec, la passió.

De Surant enmig del naufragi final... (1985)

S

i algun dia, estimada meua, la teua ment
comença també a bullir davant la lluita
dels contraris, si veus que els teus cabells
s'emboliquen perillosament amb el meu velam
mariner i t'esglaia la idea de deixar
la teua Itaca per sempre, si realment
tens una gran por de cremar-te amb el foc
i les queixalades de la teua fúria,
i et repeteixes que el seny et valdrà més
que les sagetes d'or de tots els amants,
acomia't almenys d'aquella serp
que es cria i conviu amb mi indomablement
enmig d'un canyar de butxaques salvatges,
acomia't com et correspon, estimada:
amb una engolidora i virolada besada d'amor.

De Surant enmig del naufragi final... (1985)

Des de la passió més cridanera de les teues venes,
des de la sang més dolça del teu cor d'estiu,
tornarà el dia d'encendre's de nou els fanals
dels teus pits i de deixar lènguidament
les teues calces plenes de cuquets de llum i seda
al voltant dels llits de l'hotel d'amor,
tan empaperat com sempre amb taques de foc
i murtreres de tardors atravessades.
Obrirem de bat a bat els sentits a les magnòlies
i balancins que ens produïen tanta de coïssor
darrere el peçonet de l'orella i a la punteta
dels mugrons il·luminats. Abeurarem tots dos
la cornucòpia de la meua soledat envidrada
i jo et xisclaré com un faune engabiat amb codonys
tendres sota el pal d'aquella lluna de tardor,
que tan bé sabia mesurar-me l'ombra calenta
i la llargària del meu sagnant punyal,
quan et feria tan dolçament i salvatge.

De Surant enmig del naufragi final... (1985)

D'on et ve aquella fosca i vertiginosa veu d'arrap,
somnàmbul crit estroncat de les entranyes
que, arrancant amb força dels pulmons, aviat s'embolica
i endureix la pell quan acompassa els zig-zags violents
de l'èxtasi? ¿Com esdevenen tan sords els fonemes
més sonors en passar pel sedàs emmirallat del teu vertigen?
¿És aleshores aquesta veu grossa i càlida com la mel,
enclavada al bell mig del palau, a l'alt pati,
talment com un llorer de sagrada cabellera regalat
pel Virgili, la passió enraonada que dicta els versos?
Entre brosses de fúria i pantaixets de mort, zumzege
el perol dels esclata-sangs, assotant els embolics
de les mans i la roba que il·luminen l'alta llàgrima de la nit.
Com un fantasma divuitesc, amagat en la bodega,
condueixes el voluptuós vaixell cap als penya-segats
més enlluernadors de l'incendi. Sacsejat pels vents
mariners, vole ja, ebri i solemne, cap a la destrucció.

De Surant enmig del naufragi final... (1985)

T

*robaren-lo ab un pantaixet que
paria que ja li volia exir la ànima*

Sor ISABEL DE VILLENA

Quan ens trobarem cap al final de l'escalada,
quan la passió ens produirà un mal de cap terrible,
quan les teues anques cercaran desesperades un major èxtasi,
quan arrapant amb les ungles els llençols comences a
destrossar-los,

quan l'altre jo no sapigam bé on es troba,
just aleshores, estimada meua,
no m'ofegues massa el peix ferit
refolgat al teu port,
ans deixa'l viure uns quants segons més
i veuràs com s'allarga i mou la cua
transit per un dolorosíssim pantaixet.

De Surant enmig del naufragi final... (1985)

La una de la nit escampava la teua darrera agonia esfullada de l'amor. Memòries de venes persistents estremen i acaronen la dalla pensativa que cercenaria aquella mandràgora que et rosegava l'ànima des del primer moment que et posaren sabatetes de xarol, que calia mantenir ben llustroses tot el dia com si fossen cuquetes de llum. Un gran arrap et cremava els budells a la una de la nit.. Tots els teus donyets virolats et furguen amb llurs punxons i a més claven les dents al llarg dels budells.

L'ànima, com una lànguida sabata descordada, se te'n va a poc a poc...

Recordaré, recordes potser per última volta, presències i absències en la teua alçada i ordenadíssima col·lecció de flors. Aixeques la vista cap al teu campanar i veus més enllà de l'heura de la mort el poderós *hibiscus* i, sobretot, les roges flors del portent. N'agafaré unes poques, les necessàries, per a la barca de Caront i les llançaré sobre les natges de marbre de l'estany de la por, vella Albufera meua de València i Alacant, il·luminada i compartida en el darrer ball d'espases avalotades cap a l'agonia i l'èxtasi.

Surant enmig del naufragi final, contemple el voluptuós incendi de totes i cadascuna de les flors del núbil *hibiscus*.

De Surant enmig del naufragi final... (1985)

T

EMPESTA D'ARGENT

I que dolça és la vida si solques a temps
l'ampla mar de la teua llibertat.
Si vosaltres, mariners en terra, poguéssiu
aturar tots els rellotges dels ports tenebrosos,
si poguéssiu refugiar-vos dintre la cambra
d'aquelles nines de Bearn,
jo us esguitaria els rostres i els vestits
amb la sang del meu pit adolescent,
transit per amants desempedrades del temps
i per brises amb enyor de begònies.

Esdevenim guerrers embolcallats amb cànctics
de vidre, consumint el foc de les vinyes
del nostre ahir vençut, que se'ns rebel·la
amb furors d'aurora i migdies de calèndules
oblidades entremig del passat i la joia del jardí.

Marbres embruixats de signes damunt
la mar lliure i la saviesa dels navegants
sense memòria els fa traçar cal·ligrafies
errants sota les llunes luxurioses del crepuscle.

De Tempesta d'argent (1986)

L

A BARCASSA DE CARONT

Per a la meua mare

Com un llençol emmidonat de postguerra
 recorde la blanca pell hospitalària
 arravatada per sempre pel foc de l'avern,
 esborrant tots els rius de llàgrimes
 que escampen baladres de ràbia continguda.
 La teva durfíssima vida d'heroïna sense flor
 es dilueix en el teu no-res, sense calèndula
 o begònia que ajude a enaltir el teu perfil.
 Oh tardor cruel que te l'enduus irreversiblement!
 Avui odie la teua indiferent serenor
 i la teua alta estètica per l'esplendor
 d'aquesta taronja de cel de novembre.
 Des de l'Itaca que m'alletes amb pits d'orquídes,
 recordaré plantat i mut, amb un llarg rosari de melangia
 nocturna, tot el teu doll de contes daurats,
 tota la claror dels matins de festa percutint violins
 i barques al llarg de la teua platja de la Malva-rosa.
 Oh Cabanyal de la infància que et perds
 aquesta lluitadora de peixos i paneres!
 revindran memòries, randes i gladiols,
 el llustret d'alguna que altra sabata de xarol,
 sentors de menjar calent a taula, ulls tendres
 i tacles diaris que confirmaven dia a dia
 l'or solitari i ardent d'unes hores efímeres.
 Tot inútil ja. El nostre carrer de la Barraca
 et pesarà com una tomba, com una mort diària,
 car has pagat a Caront, abans del temps previst,
 les estrictes i fredes monedes que mana la llei.

De Tempesta d'argent (1986)

Tot just ara que em tens desarborat
ai amor, oh amor,
ara que no tinc la rosa ni el perfum
de la teua discretíssima alçària
ai amor, oh amor,
ni tan sols un bri de llum per encaixar-te
en alguna que altra reverberació primaveral
ai amor, oh amor,
voldria rememorar, sense saber com,
aquell punt tan dolç de fàcil prodigi
ai amor, oh amor,
amb què encegares el meu cor.

De Tempesta d'argent (1986)

O

fegat tovament per les sentors de flor d'ametler,
amb la neu coronada davant l'èxtasi
de les roses de la primavera,
principescament debellit contemple
els bells cossos creixents en la penombra.
Potser semblaré un nou bàrbar entre els meus:
suggestionat pel vell ensomni, comence a pujar
les escales descalç i sens armadura,
amb les úniques candeles dels meus ulls
arriscadíssims.
L'exquisida joia és ja a l'abast.
Tan sols caldrà lligar les mil cames de l'amor
al cor de tan dolça i enraonada esperança.

De Tempesta d'argent (1986)

Esdevindràs algun dia un home vell i covard,
ben socarrat per la teua pròpia solitud.
Tan sols el fulgor d'algun que altre vers,
amagat dins la butxaca del teu posat més digne,
podrà incendiar de nou els ulls adolescents
dels qui no voldran contemplar la teua misèria:
enceses gavines d'ulls clucs, llençols
il·luminats: platja d'enveges. Teua.

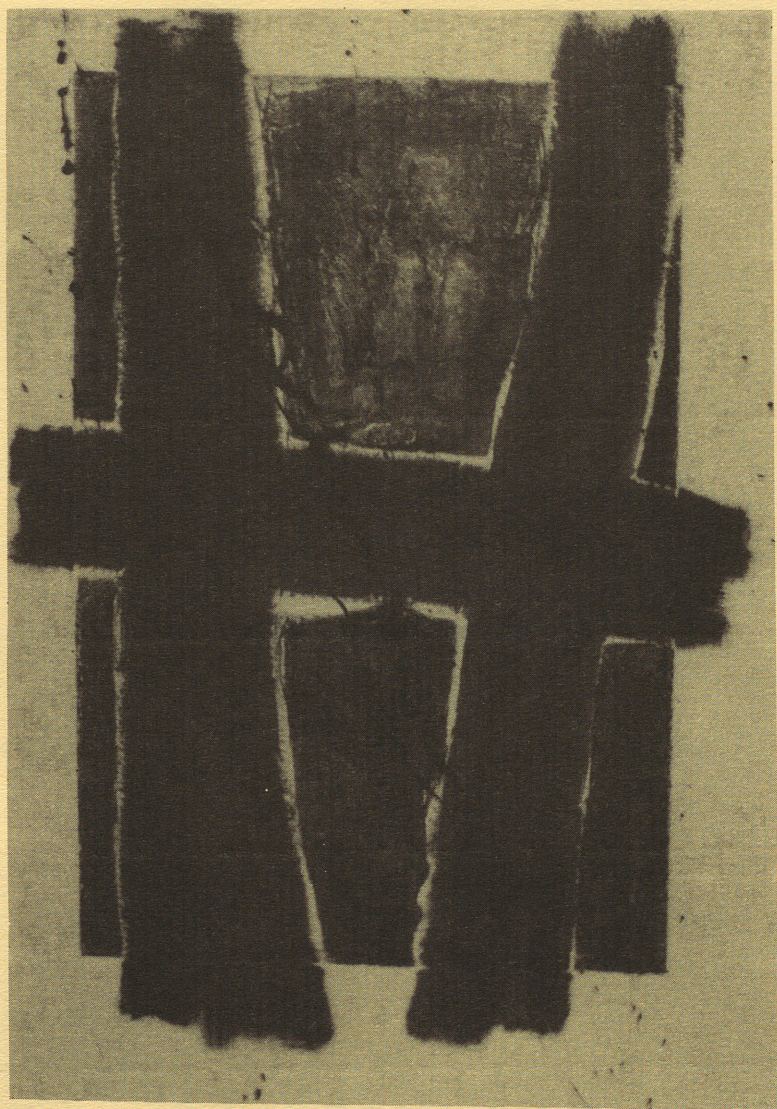
Enviliràs sense voler la saviesa del teu món,
les selves oloroses per tanta experiència acumulada.
les flors dels til·lers que plantares a la vora
de tants llavis amb passions arravatades.
Ja no podràs quedar-te a l'expectativa
de camp somni més clar i redó.
I aleshores, sense cap equipatge,
hauràs de llançar, ben lluny i sol,
les últimes xàrcies a la mar.

De Tempesta d'argent (1986)

E

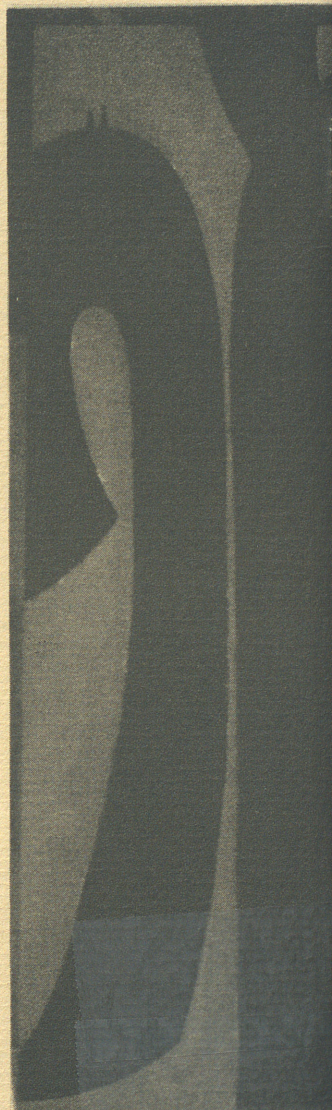
ns vàrem perdre el Fiesole a Florència.
I la campanya, i els rius, i els perfums del Trecento,
solatges de belles històries acaronades amorosament
pels ulls dels qui sabien morir per l'Art.
Nosaltres, déus en efímera rebel·lió,
decidírem de morir per la vida,
estimar-nos talment com unes feres
damunt del ramat dels bàrbars exultats
pels dons del pleniluni florentí.
Tu i jo ens vam deixar tota la passió dels ulls
a la Galeria dels Uffizi i a l'Acadèmia,
on el bell dragó del David ens va commoure,
una vegada més, l'adelerat origen dels pecats.
I així, a la vora del palau dels Médici,
on el Mercat de Sant Llorenç es fa present,
dins la cambra d'un humil alberg toscà,
començarem a brodar aquell telarany
amb què els bons amants saben transformar-se
en desaforades i genials crisàlides.

De Els dons del pleniluni (1990)

La lectura d'aquests poemes ha estat
realitzada per l'autor al Centre de
Cultura de Sa Nostra –Palma– el dia 21
de novembre de 1990

Col·lecció poesia de paper
núm. 4

Universitat de les
Illes Balears